

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
N O. 13206

DER MISHPET

Joseph Opatoshu

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

פָאָרְלָאָג
בְּאַיִרָעָס

13/37394

Impreso en la Argentina
Printed in Argentine
Copyright by
J. Opatoshu, New York

J. Opatoshu

DER MISCHPET

(El Juicio)

CUENTO PARA NIÑOS

Editado por la revista

ARBOLITOS

ARGENTINOS

SERRANO 436

BUENOS AIRES

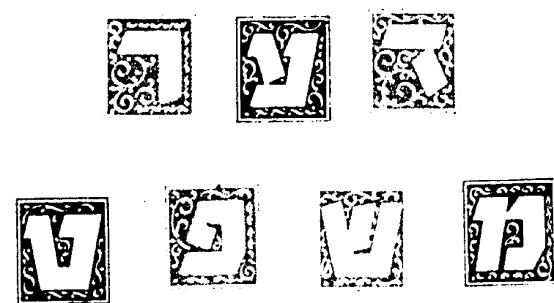
República Argentina

1952

Queda hecho el depósito que marca la ley 11.723

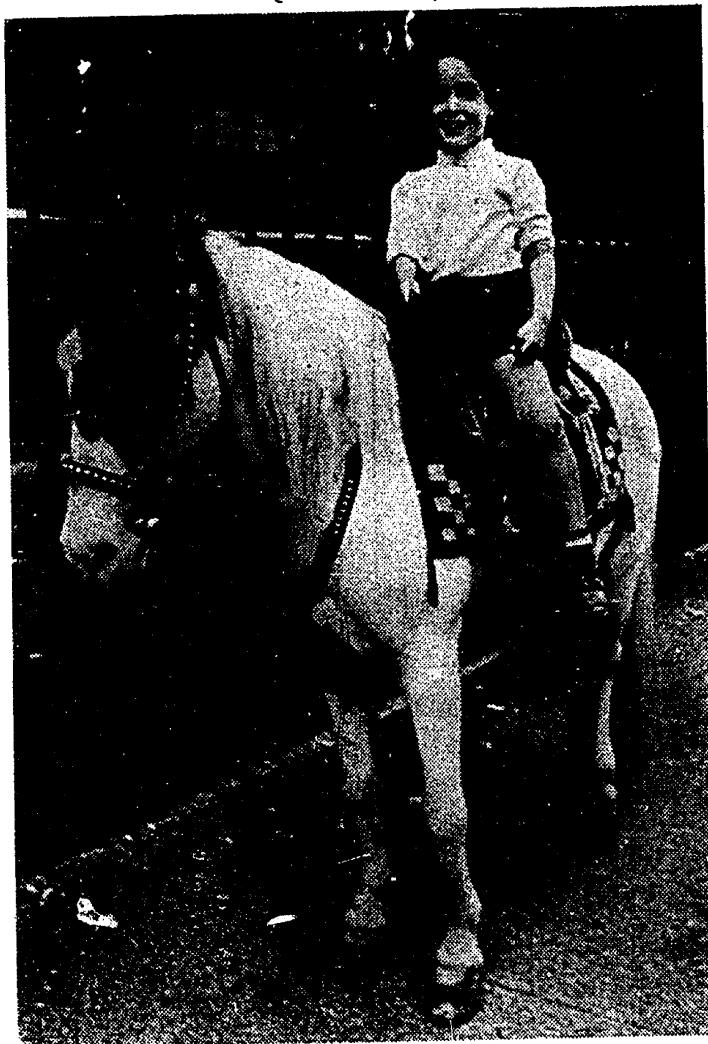
ט' נובמבר ג'ת פון
10-10-1954

אַפְאָטָאַשׁוּן

איילוסטרידטן וו. ווינטנבויב און משה פויינענבלום

פָאָרְלָאָס
בְּאִירָעָס
אַגְּלָעָשָׂעָז
בְּיִמְעָלָעָז

דונלען — מײַן פִּינְגִּירִיךְן אַיִינִיקֶל

אוֹפֶרְגָּעָבָעָס עֲרָאָת

דוֹרְכוֹ מַחְבָּר

יְהָסֵב אַפְאַטָּשׁ

(קורצע בענרגאפע)

ויסף אפאטאשו (יוסה-מאיר אפאטאוווסקי), איז געבעוידן געווארן
אין סטופסקער וואלד, הינטער מליאווע, אין ניטל, פלאצקער
נובערנייע, פולין, דעם 24-טן דיעצטמבער 1886.

אין 1891, ווען ער אין
אלט געווונ 5 יאר, זייןען
וינע עלטערן אוועק פון
סטופסקער וואלד און זיך
באזעצעט אין מליאווע.
זיין פאטער דוד אין
געווונ א ואלדר-סוחר און
א ייך א גרויסער למזרן.
זיין מוטער נאנטישע, א
געבירענע און דערציגנע-
גע אין וואלד, האט גע-
שמאטט פון ואלדיידן.

אין קיין חדר האט
כמעט אפאטאשו ניט גע-
לענרט. צו זיין אין שטוב
אין ארײַנֶּגֶקְומֶּעֶן א מל-
מד, וועמען זיין פאטער
האט ספֿעַצִּיעַל געבראקט
פון ווארשע. שפֿעַטְעַר גיט
מען אים אריין אין א-בוֹ-
סיעער שוֹל און יידישע
לימודים לערנט ער בי

זיין טاطן. צו 12 יאר
אוועק לעננען אין א האנרגאפע-שוֹל און ווארשע.

י. אפאטאשו

פארענדיקט ער דו רוסישע פאלקס-שוֹל און צו 15 יאר שיקט מען אים
אוועק לעננען אין א האנרגאפע-שוֹל און ווארשע.

ו. אַפְאָטָאשׁוּ הָאָטּ שְׂטָאָרָק לִיבּ גַּעַהָאָטּ צֹוּ לַיְעַנְעַן בְּכָעָרּ. בֵּיּוּ זַיּוּ
אַיִן הוּאּ אַיּוּ גַּעַוְעַן אֶת הַעֲבָרָעִישׁ בִּיבְּלִיאָטָעּ. עַרְתָּהָאָטּ זַיּוּ פָוּן דִּי בָּרְ
כָּעָרּ נִימְתָּ גַּעַקְעַנְתָּ אַפְרִיּוֹסְן אַוְן אַיְינִיקָּעּ פָוּן זַיּוּ לַעֲרָנְתָּ עַרְתָּהָאָטּ אַוְיָף
אוֹיסְנוֹוִינִיקָּ. זַיְינְעַ בָּאַלְיְבָטָעּ שְׂרִיבָעָרּ זַיְינְעַנְעַן: בָּעַרְדִּיטְשְׁוּסְקָי
אוֹן יַ. 5. פְּרָץּ. עַרְתָּהָאָטּ אַוְיָף בְּכָעָרּ פָוּן דָּרָרּ פּוֹוִילְשְׁעָרּ אַוְן רַוְּשִׁישָׁעּ
לַיְטְעַרְאָטוּרּ.

סֻוּפּ 1905 פָּאָרָטּ עַרְתָּהָאָטּ אַיּוּקָעּ אַיּוּ דָּרָרּ שְׂטָאָטּ נַאֲנָסִי (פְּרָאנְקְרִיּוֹדּ) אַוְן
מְרַעַטּ דָּרָטָן אַרְיוֹזּ אַיּוּ פָּאַלִּיטְעַכְּנִיקָוּם צֹוּ שְׂטוּדִירָן אַוְיָף אַיְנוֹשָׁעָנִירּ.
נִישְׁטָהּ הַאַבְּנְדִּיקָה קִיּוּן מִיטְלָעָן צֹוּ קַעַנְעָן וּוּוּטְעָרּ פָּאַרְעוֹזָעָן דָּאָסּ לַעֲרָנְעָן,
קוּמָטּ עַרְתָּהָאָטּ 1906 צְרוּקָה קִיּוּן פּוֹלִיןּ, וּוּוּ עַרְתָּהָאָטּ פְּאַרְגְּנָעָמָטּ זַיּוּ וּוּוּדְעָרּ: מִיטּ
זַעַלְבְּסְטְּבִּילְדוֹנְגּ, לַיְעַנְעַטּ אָסְךּ, פְּרוּוּוֹתּ אַלְיָיןּ שְׂרִיבָעּן דְּרָעְצִיְּלוֹנְגְּנָעּן. דָּעַם
11-טָן מְעַרְזָן 1907 וּוּאַנְדָּעָרָטּ עַרְתָּהָאָטּ אַוְיָם קִיּוּן אַמְּעָרִיקָעּ (פְּאַרְיְינִיקְטָעּ
שְׂטָאָטָן). עַרְתָּהָאָטּ אַיּוּנָא פָּאַכְּרִיקּ, פָּאַרְטִּיפְּטָצְטָמָטּ צִיְּטוֹנְגָּנָעּן אַיּוּ נַאֲסָם, אַרְדָּ
בָּעַטּ אַלְמָסּ לַעֲרָרָה אַיּוּ אֶתְלָמְדָהָתָהָרָה. אַיּוּ דִּי פְּרִיּוּ שְׁעָהָן וּעְצָטּ עַרְתָּהָאָטּ
זַיּוּן שְׂטוּדִים אַוְיָף אַיְנוֹשָׁעָנִירּ, וּוּאָסּ עַרְתָּהָאָטּ מִיטּ אֶצְיָהָטּ צְרוּקָה אַיּוּ
בְּעַרְגְּנָרִיסְן אַיּוּ פְּרָאנְקְרִיּוֹדּ. אַיּוּ 1914 פָּאַרְעָנְדִּיקָטּ עַרְתָּהָאָטּ אַיְנוֹשָׁעָנִירּ,
אַבְּעָרָה עַרְתָּהָאָטּ זַיּוּ זַיּוּן וּוּוּנְצִיךְ אֶפּ מִיטּ זַיּוּן פָּאָרּ. עַרְתָּהָאָטּ שְׁוִיןָן דָּאָן
אַרְיְינְגְּנָטָאָן אַיּוּ לַיְטְעַרְאָטוּרּ.

אַיּוּ 1910 דָּרוֹקָטּ עַרְתָּהָאָטּ אֶפּ זַיּוּן עַרְשְׁטָעּ דְּרָעְצִיְּלוֹנְגּ „אַוְיָף יְעַנְעַר זַיּוּ
בְּרִיךּ“, אַיּוּ זַמְּלָכָדּ „לַיְטְעַרְאָטוּרּ“; אַיּוּ 1912 דָּרוֹקָטּ עַרְתָּהָאָטּ אֶפּ דָּרָמָאָן
פָוּן אֶפְעַרְדִּיגְנָבּ“. עַרְתָּהָאָטּ זַיּוּ נִימְתָּ נִימְתָּ מִיטּ שְׂרִיבָעּן, פָּאַרְשָׁתּ דִי יְרִישָׁעּ
גַּעַשְׁיכְּטָעּ, פָּאַרְטִּיפְּטָצְטָמָטּ זַיּוּ אַיּוּ דָּרָרָאָטּ לַיְטְעַרְאָטוּרּ, וּוּכְטָצּ זַיּוּ פָּאָרּ
בִּינְדָן דָּעַם אַלְטָן מִיטּ נִיעָם. שְׂרִיבָעּן אַזּ דִי וּוּרָקּ: „אַיּוּ דִי פּוֹוִילְשָׁעּ
וּוּלְדְּרָעּ“, „אַ טָּאגּ אַיּוּ רַעֲגַנְסְּבָוּרְגּ“, – „רַבּ עַקְוּבָאּ אַזּ אָסְךּ אַנְדָּ“.
וּעְלָכְעָמָאָן אַיּוּ וּוּלְטָמָאָרִים.

בֵּין הַיּוֹינְטָהָאָטּ אַפְאָטָאשׁוּ פָּאַרְעָנְטָלְעָכּ, אַיּוּ בָּרְ-פָּאָרָעָם 31 בְּיַיּוּ
כָּעָרּ. זַיְינְעַ דְּרָעְצִיְּלוֹנְגָּנָעּן וּוּרָן גַּעַדְרָקָטּ אַיּוּ אָסְךּ צִיְּטוֹנְגָּנָעּן אַוְן זַוְּרָ-
נָאָלָן אַוְן זַיְינְעַ וּוּרָקּ זַיְינְעַנְעַ אַיְבְּרָעָזָעָטּ גַּעַוְאָרָן אַיּוּ צַעְנְדְּלִיקָעּ שְׁפָרָאָכּ.
עַרְתָּהָאָטּ וּוּרָטּ פָּאַרְעָנְכָנְטּ הַיּוֹנְטּ, פָּאָרּ אַיְונָעָם פָוּן דִי גַּדְעָסָטּ יְדִישָׁעּ שְׁרִיּוּ
בָּעָרּ, זַיְינְעַ רַאֲמָאָנָעָן אַזּ קַוְרְצָעּ דְּרָעְצִיְּלוֹנְגָּנָעּן הַאָבָן אֶבְּרִילְיאָנְטָעָנָעָם
סְטִילּ אַוְן זַיְינְעַנְעַ זַיּוּרָבּ בָּאַלְעָנְדִּיקּ. עַרְתָּהָאָטּ אַוְיָף פָּאָרּ קִינְגָּעָרּ אַזּ
אַיְינְעַ פָוּן זַיְינְעַנְעַנְעַדּ דְּרָעְצִיְּלוֹנְגָּנָעּן בָּרָעָנְגָּנָעּ מִירּ דָאָ פָּאָרּ אַיּוּ.

וּלְקִ מָאָזָר

א.

מהה פישער, אָ פַּאֲגְּרַעַבְּטָעַר מְנוֹז
שמדיקער ייך, האט געוווינט אין
שכנות מיט פנחים „שְׁרִיבְעָרֶן“.
שמהחטס פּוּעֲרִישׁ הַיּוֹלְמִיטְן
שטרויינעם דאר, שׂוֹאַרְץ פּוֹן
אלטקייט, אין געשטאנען בײַם עַק פּוֹן דער זשאַל-
דעוקע, ווּ זַי שְׁנֵידַת זַיְךְ, ווּ אַ טְרַעַפְּ, צוישן שְׁפִיצִי-
קָעַ סְקָאַלָּעַם אָזַן פְּאַלְטַמִּיט אַ רְוִישׁ אַין דָּעַר וּוַיְסַל
אַרְיִין. אָזַן פּוֹן דָּעַרְוִוִּיטְנָס הַאֲטַז זַיְךְ גַּעֲדָאַכְטַ, אוּ דָאַט
הַיּוֹלְמִיט אַיז אַוְיְסְגַּעַוְיְאַקְבָּן פּוֹן דַּי סְקָאַלָּעַם, וּוַיְגַט אָזַן
שְׁזַעְנְקַט זַיְךְ אַיז וּוְאַסְעָר, ווּ אַ בְּעַרְלִינְקָעַ, אוּ אַרְוֹם
אָזַן אַרְוֹם פְּלַעַכְטַן זַיְךְ וּלְבָעַרְנָעַ סְטַעְנְגָעַם.

דער פישער מיט דריי בנים זייןנע געשטאנען אָן
 קאָפָאַטָּעַם, באָרוּעַם, מיט פֿאָרְשָׂאַרְצְּטָעַ אַיבָּעַר די¹
 קנייען הייזן, אָנוֹ האָבָּן גַּעֲשְׁמִירֶת מיט קָעוֹ גַּרְוִיסָּע צוּווִיִּי
 אוּיעָרִיקָּעַ עַמְּרָם. שְׁמַחְמָס וּוּיְבָּ, אַ גַּעֲזָנְטָעַ, רַוִּיטָע
 יַדְעָנָעַ, וּוּיְ אַ פֿוּעָרְטָעַ, מיט אַ וּוּיְסָּעַ דְּרִיעְקִיךְ טִיכָּל
 אוּיפָּן קָאָפָּ, אַיְזָן גַּעֲשְׁטָאַנָּעַ אַ בָּאָרוּעָסָעַ, מיט בְּרִיאְטָע
 צִוְּנוּיְפֿגְּעָוּאַקְבָּעָנָעַ, וּוּיְ בֵּי אַ גָּאנְהָזָ, פֿינְגָּעָר אָנוֹ האָט
 פֿאָרְדִּיבָּט גַּרְוִיסָּע, גַּעֲשְׁטְּרִיקָּטָעַ שָׁאַטְקָעַם. די מענער
 האָבָּן אַרְיִינְגָּעָלִיגָּט שְׁטִינְעָר אַיְזָן דִּי עַמְּרָם, דָּעַר
 שְׁטְרָאָם זָאָל וּוּיְ נִישְׁתָּאָוּעָקְטָרָאָגָן. אָנוֹ אָנוֹ עַמְּרָם
 אַיְזָן פֿוּלָּ גַּעֲזָאָרָן מיט פֿיַּשְׁ, האָבָּן וּוּיְ גִּידָּ אַנְגְּעַצְוָנָהָן
 שְׁטִיקָּעָר קָוָן, די פֿיַּשְׁ זָאָלָן נִימָּט זָעָן וּוּ צָוָן אַנְטָלְזִיְּפָן אָנוֹ
 האָבָּן דָּעַם עַמְּרָם אַרְיִינְגָּעָלִואָט אַיְזָן דִּי גַּעֲשְׁטְּרִיקָּטָעַ שָׁאַטְקָעַם
 אַיְזָן וּוּיְ אַנְגְּעַהָאָנָגָן אַזְּ אַ פֿלִיטָ, וּוּאָסָק אַיְזָן גַּעֲשְׁוּמָעָן
 אַיְזָן וּוּאָסָעָר, צְגַעְבָּוּנָהָן צָוָם בְּרָעָגָן מיט גַּרְאָבָעָ שְׁטְרִיךְ.
 אוּיפָּן דָּעַם פֿלִיטָ אַיְזָן גַּעֲזָעָסָן שְׁמַחְמָס מְזֻוִּינָהָ, וְעַד
 לֵיכָ, אַיְינְגָּל פֿוֹן אַיְאָרָן צָעָן מיט אַ וּוּאָרְצָלָלְעָבָן אַרְיוּהָ,
 אָנוֹ האָט גַּעֲזָאָרָפָן כְּרִישְׁקָעָס אַיְזָן אַ פֿלְאָשָׁ מִיט וּוּאַ-
 סָעָר, וּוּ אַגְּלָדוֹן פֿיַּשְׁלָ אַיְזָן אַרְוֹמְגַעְשָׁוּמָעָן.

וְעַלְיכָ אַיְזָן גַּעֲזָאָקָטָן אַיְזָן וּוּאָלָד וּוּיְ אַ וּוּילְדָעָ צִינָן.
 אָפָט פֿאָרְפָּאָלָן גַּעֲזָאָרָן אוּיפָּן עַטְלָעְכָּעָ טָעָג, וּזְדָר מִיטָּ-
 גַּעֲכָאַפָּט מִיט אַ בְּעַרְלִינְגָּהָעָ זָאָלָז, וּוּאָסָק אַיְזָן פֿאָרְבִּיְּגָעָ-
 שָׁוּמָעָן, אָנוֹ אַיְזָן דָּעַר הַיִּם האָט עַד קִינְגָּעָם נִישְׁתָּ-
 אוּיסְגַּעְפָּעָלָטָ. אָנוֹ אַיְינְמָאָלָ, אַזְּ סָאָזָן דָּוָרָד אַ זָּאָד אָנוֹ
 וְעַלְיכָ אַיְזָן נִישְׁתָּאָהִימְגַעְקָומָעָן, האָט די מְוּטָעָר גַּעַ-

לאוט פאלן א זארט. אלע האבן געשוויגן. אוון נישט
בחנים! וווען זעליך איז געבורין געווארן מיטן זוארצל,
האט די מוטער זיך דערשראָקן אוון געשיקט נאָר דער
אלטער "טשאָראָוניצע",*) וו אַל אִס אָפְשֶׁרְעָבָן.

די מכשפה האט געהיכן דעם קלינעם זיינער היטן.
או נישט, ווועט די קיסערן פון דער זוייסל, די הייליקע
וואָנדע, אִס צונעמען.

אוון דער פישער מיט די בניים האבן געגלייבט
באמונה שלמה, אוֹ דאס שטיך וואָסער, ווֹ זי זוינען,
מוֹז צונעמען אָ מענטש, דען דער פאנג ווערט שוואָז
כער פון יאָר צוּ יאָר. דאס וואָסעד פֿאָדרעט זיין —
דעריבער גײַט זי אָזֵי שלימומולדיך.

*) מכשפה.

און יעדעם מאָל, ווען זעליך-אייז פֿאָרְפֿאָלְן גַּעֲזֹוֹאַרְן
אויה עטְלַעַבָּע טָעַג, האָבָן אלָע גַּעַשְׂוִינָן אָוָן בֵּי זַיְד
הָאָט יַעֲדָעֶר גַּעַטְרָאַכְט, אוֹ דָּאָם וּוְאַסְעָר הָאָט שְׂוֵין זַיְן
סְּרָבוֹן. אַיִז, וּוּ אוֹיָף צָו לְהָבָיעִים, דָּעַר קְלִינְגָּר יַעֲדָעֶם
מְאָל צְׂרוּקִיגְעֻקּוּמָעַן. דַּי וּוְיִסְלְּחָאָט אִים שְׂוֵין דַּרְיִי מְאָל
אַרְוִיסְגַּעַזְוֹאַרְפָּן. דָּעַרְיִבְּעָרְהָאָט שְׁמָחָה נִימְתְּ גַּעַזְוֹאַלְט
וּוַיְסָן פָּוּן דָּעַם יַיְנָגָל, אִים נִימְתְּ גַּעַלְעַרְנָט קִיְּזָן יַדְיִשְׁקִיָּט,
אייז טָאַקָּעָז זַעַלְיךָ אַרְוְמַגְּנַאנְגָּעָן קְרוּעה בְּלֹועָה.

— וּוְאָסְטָנוֹ זַיְד אַוְעַקְגַּעַזְעַצְט, וּוְאָסְטָנוֹ, בְּהָמָה דָּו
— הָאָט דַּי פִּישְׁעַדוֹן אַגְּשָׁרִי גַּעַטְאָן צָו זַעַלְיךָן — גַּיִזְמָן
אַרְיִבְּעָרְהָאָט צָוּם „שְׁרִיבְּעָרְהָאָט“ אַוְנָ פְּרָעָגְן זַיְפָּלְקָ פִּישְׁ מְעַן זַאָל
שִׁיקָּן אוֹיָף שְׁבָתָה.

דָּאָסְטָנוֹ יַיְנָגָל הָאָט גַּעַכְאָפְט דַּי פְּלָאַשׁ מִיטָּן גַּאְלָדָעָז
נִעְמָן פִּישְׁלָן אַוְנָ זַיְד גַּעַלְאָזָט אַיְבָּרָן זַאָלְדָּה.

זַעַלְיךָן הָאָט גַּעַטְרָאַכְט, אוֹ זַיְעַן עָרְזָעַט עַלְטָעָר
וּוְעָרָן, זַעַט עָרְזָעַט נִישְׁטָט כָּאָפָן קִיְּזָן פִּישְׁ מִיטָּן עַמְּעָרָם. עָרְזָעַט
זַעַט זַיְד אַוְיְסְבּוּיְעָן אַפְּלִיט אַוְנָ כָּאָפָן פִּישְׁ מִיטָּן סִיטְשָׁן.
אוֹן אוֹזָעַט רִיךְדָּזָעַט וּוְעָרָן (אוֹן רִיךְדָּזָעַט וּוְעָרְזָעַט עָרְזָעַט
זַיְסָמָן), קְוִיפָּט עָרְזָעַט זַיְד אַפְּאָרְגָּזָעַט שְׁטִיוּוֹל מִיטָּן לְאָנָּזָעַט
גַּעַלְעָוּזָעַט, וּוְאָסְטָנוֹ זַיְד מִיטָּן אַשְׁנָאָל אַזְשָׁן
אַוְנְטָעָרָן בְּזִיהָ, אַלְעַדְעָרָן דַּעַקְלָן אַוְנָ עָרְזָעַט אַרְוּמָן
פָּאָרָן אַיִז דַּי זַעַטְרָדוֹן אַיִז אַזְמָתָן פִּישְׁעַרְ-שִׁיפָּלָן, מִיטָּן
אוֹזָעַטְרָסָעַט רָאָד. דַּעַמְּאָלָט זַעַטְרָסָעַט זַיְד אַוְיְסְבּוּיְעָן פְּוֹנְקָטָן
אוֹזָעַטְרָסָעַט חָוִיזָעַט אַגְּלָעַזְעָנָעַט וּוְעָרָאָנָעַט, וּוּ פְּנָחָם שְׁרִיְּיָ
בְּעָרְהָאָט. אוֹן טָאַמְּעָרָן אַגְּרָאָרָן אַזְמָתָן אַזְמָתָן דָּאָסְטָנוֹ
דַּעַנְעָן פִּישְׁלָן רְחַלְעָן? זַי אַיִז דָּאָסְטָנוֹ מִיטָּן אִים שְׂוֵין בְּרוֹנוֹ
דָּעַם צְׂוִיְּתָן טָאָג! עָרְהָאָט אַיר שְׁזַוְּאַרְצָעָרָן קִיְּזָן דָּעַם

עכ אפנעה האקט. א שיינע רייןע בפרה! או די פיש ווארפַן דעם רויינן, דארה זיך נישט פאָרגנבענען און אויפְּרָעַסְן זי! יא, דאס פישל וועט ער אָוּעַקְשָׁעַנְקָעַן רחלען. אמת, נאלדענע פישלער וואַלְגָּעָרָן זיך נישט איז דער וויסל, נאָר גָּרְנִישֶׁט, ער וועט עלטער ווערן, וועט ער באָפַן אַ וואַלְפִּישַׁ, אַים אָוִיסְחַילָן, זיך אָוִיפְּנִיעָן פָּוֹן דער שְׁוּפְּ-פָּעֵל אַ פָּאָר הַיּוֹן מִיט אַ רָּאָק צוֹזָמָעַן, ווֹ די בְּלוֹזָע אַוְינָן וְאַלְוָן זיך נאָר אָרוּיסְזָעַן, אַן ער וועט זיך אַ לְאָוֹ טָאוּ מִיט אָוִיפְּגַּעַשְׁתַּעַלְטָעַ פְּלִיסְפְּעַדְרָעַן צוֹ דִּי נְאַלְדָּעַנָּעַ פִּישְׁלָעַר. ער וויסט, אוֹ זי ווֹיְנָעַן אַין די טִיפְּסָטָעַ קָעֵסְלַ-גְּרִיבָעַר. ער וועט אַבעָר רחלען אַנְּגָן, זי וְאַלְמָוִישָׁן דָּאָס וְאַסְעָר אַן אָרִינְגּוֹאָרְפַּן עַטְּ לְעַבָּעַ קְרִישְׁקָעַם.

אוֹיפְּ דער ווּרְאַנְדָּע אַיז גְּזַעַסְטָן רָחֵל אַן זיך אָוִיסְ-גַּעֲטָעָהָט מִיט דער שְׂוֹוָאַרְצָעָר קָאָז, זָאָס אַיז גַּעַלְעָנָן מִיט אַ גַּעַשְׁוָאַלְעָנָם רָוקָן אַיז אַן אָוִיסְגַּעַבְעָטָן קָאָ-שָׁעָק :

— מַיְן אַרְעָם קָעֵצְלַ! סְפָטוֹת דִּיר וְוַיִּ? נָו, זְוַיִּן נִישְׁטָן! מִיקָּאַלְאַי וְאַגְּטָן, סְזַעַט זיך פָּאָרְהִילָן. דָּעַרְפָּאָר וְועַט וְעַלְיקָם וְאַרְצָל וְעוֹרָן אָזְוִי גְּרִוִים, אָזְוִי גְּרוּוִים, וְעַסְטָן, אָזְוִי! — אַיז זי הָאָט צְעַשְׁפְּרִיטָן בִּידָעַ העַנְטָרָ-לְעָד — וְועַט דָּאָס זְוִיָּן מִיאָס — הָאָט רָחֵל זיך צְעַלְאָכְטָן — וְעַלְיקָמִיט אַיז עַמְּקָמָה אָוִיפְּ דָּעַר בָּאָק!

וְעַלְיקָמִיט אַיז אָונְטָרְגְּנָעְקָוּמָעָן :

— רָחֵל, וְעַסְטָן, בְּהָאָב אַ-אַלְדָּן פִּישְׁלָן! וְיַלְסָטָן עַס? רָחֵל הָאָט זיך אָוִיסְגַּעַדְרִיטָן אַן אָרְאַפְּנָעַלְאָוָט אַ-לִּיפְּ :

— כ'בין ברונז!

— פֿאַרְוּאַס בִּיסְטוּ ברונז?

— וויל בִּיסְטַה אַ גּוֹלֵן!

— אָז דָעַר טָאַטָּע הָאַטָּמָט מִיר גַּעֲהִיכְסָוּ, אוּוּתָה מַיְינָה
וּוְאַרטָּ! עַר הָאַטָּמָט נָאָר גַּעֲהִיכְסָוּ כַּאֲפָנָה דִּין קָאָצָה אַיִן אַ

זאך אריין און זי אראפואראפּו פָּוּ בערגל, אזי, פְּלוּיך,
אייז וואסער אריין!

— און מיינסט, ס'זועט דיר זיין געשאנקען? נאָט
זועט דיך שטראָפּו! מיקאָלאַאי וְאַגְּטַן, אוֹ דִּין וְאַרְצַל
מוֹו וְעוֹרָן אָזַי גְּרוּיסַס, וַיְיַדְעַר אַפְּגַעַה אַקְטָעַר עַק.
זעליך אייז אוֹיהָ אַמִּינָּת צַעֲמִישָׁת גַּעֲוָאָרָן, וַיְיַדְעַנְךָ
געַכְאָפְטַס פָּאָרְדָּעַר בָּאָק אָנוֹ אַיִם הָאָט וַיְיַדְעַת מְעֻשָּׂה
פִּיטָּאָן אַמְתָּה אַוְיסְגַּעַדְאָכְטַס, אוֹ דַעַר וְאַרְצַל וְעוֹרָט
לְעַנְגָּעָר.

— ס'אייז אַ לְּינָן! אייז ווַיְפָל וְזַעַטְסָטוּ זַיְד, אוֹ מַאֲרָנָן
הָאָב אֵיךְ אַיִם שְׂוִין נִישְׁתָּה? כְּהָאָב אָזָא מִיטָּל!

— ווֹאָסָ פָּאָר אַ מִיטָּל?

— מַעַ שְׁמִידָתָ אַיִם אָוָסָ מִיטָּט טַוְיבָּנוּ-בְּלָוָט עַטָּה
לְעַכְעַמָּל, וְעוֹרָט עַר פָּאָרְדָּאָרְטַס אָנוֹ פָּאָלָט אַרְאָפּ.

— טָאָ פָּאָרְזָוָס טַוְסָטוּ עַס נִישְׁתָּה?

— ווַיְיַלְדִּי מַאֲמָע וְאַגְּטַן, דַעַר וְאַרְצַל אייז מַזְלָדִיךְ
אָנוֹ אוֹ כְּזֹועַל אַיִם אַרְאָפְנָעָמָעָן פָּאָר 13 יָאָר, וְזַעַט
סְמוּלָאָנְטְּלוּיפָן.

— אָנוֹ דָו בִּיסְטָ מַזְלָדִיךְ?

— אָוֹדָאי, וְעַסְטָ, מִיךְ הָאָט דִי וְוַיְיסָל שְׂוִין דָרְדִּי מַאְלָל
אַרְאָפְנָעָוּאָרְפּוּ... אָנוֹ כְּזֹועַלְטָ אַפְּיַלְוָן אַיִם אוּיךְ
גַּעֲקָאנְטָ שְׁוּוִימָעָן! מַיִינָן טַאָטָעָ אייז שְׂוִין אָזַי לְאַגְּנָגְפִּי
שַׁעַר אָנוֹ הָאָט נָאָד קִינְמָאָל קִינְזָאָל גַּאֲלָדָט פִּישָׁל נִישְׁתָּה
געַכְאָפְטַס. אָנוֹ אֵיךְ וְוַיְיַמְּסָ, וּזְוּ וְזַוְוְינָעָן אֵיךְ! אָנוֹ דָו
וְוַיְיסָט נִישְׁתָּה!

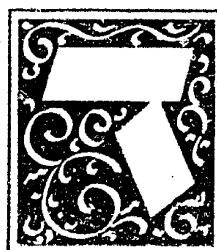
— וּוּוּ?

— איז קעפל-גריבער!
 — זעליך, סאייז אמת, או אַ קעפל-גרוב מוי יעדעס
 יאָר צונעמען אַ מענטיש?
 — אָוֹדָאי, זיי זוינען דָּארט מיט די נַאלְדָּעָנָע פִּישֶׁ
 לְעֵד! דָו ווַיִּסְמַט, או בָּזָעַל עַלְתָּעַר ווּרְהָן, ווּלְ אַיךְ
 אָהִין זִיד אַרְאָפְּלָאָזָן צָו די נַאלְדָּעָנָע פִּישֶׁלְעָד.
 — אָוָן אוֹ זַי זַעֲלָן דִּיךְ נִישְׂטָ אַרוּסְלָאָזָן?
 — זַי זַעֲלָן יַאֲרוּסְלָאָזָן!
 — אָוָן זַוְאָס ווּסְטָוּ דָּארט טָאָן?
 — ווַיִּסְמַט ווָאָבָּ, דָּארטָנוּ לִיגָּן אַלְעָ יִם-אָוּצָרוֹת, ווּלְ
 אַיךְ זִיד אַנְלִיְגָן פּוֹלְעָ קַעַשְׁעָנָעָה מִיטָּןְאָד אָוָן בְּרִיְ
 דִּיאָנָטָן אָוָן קַומָעָן צָוְרִיק.
 — אָוָן ווּסְטָוּ מִיד אַיךְ מִיטְנָעָמָעָן?
 — דִּיךְ? אוֹ בִּיסְטָ ברָוָנוּ!
 — אָוֹדָאי בֵּין אַיךְ ברָוָנוּ!
 — ווּלְ אַיךְ דִּיךְ נִישְׂטָ מִיטְנָעָמָעָן!
 — טָא נָעַם נִישְׂטָ!
 — טָא גִּיב מִיד אָפְּ סַגְּנָאָלְדָּעָנָע פִּישֶׁל!
 — סַגְּנָאָלְדָּעָנָע פִּישֶׁל? טָא פָּאָרוּזָאָס בִּיסְטָוּ אַיזָּא
 שְׁלַעַטְעָה, נַעֲמָסָת מִין קַעַצְלָ אָוָן — — —
 — אָוִיָּה מִין ווָאָרָט, בָּזָעַל מַעַר דָּעַם עַק נִישְׂטָ
 אַפְּהָאָקָנוּ!
 — אָוּ דָו הָאָסָט שְׁוִין אַפְּגָעָהָאָקָט!
 — רְחַלְ, וּוּ בִּיסְטָוּ? סַעַסְוּ ווּעַרְתָּ קַאָלָט — הָאָט
 די אַלְטָעָ דִּינְסָט גַּעֲרָופּוּ פּוֹן שְׁטוּבָ אַרוּים.
 — כְּגַעַי שְׁוִין — הָאָט רְחַלְ גַּעַנְטַפְּעָרָט אָוָן זִיד
 אַיְפְּגָעָשְׁטָעַלְט.

— קומ מארגן צו אונדז, רחל, באטשאנעם (בוש-
לען) זיינען שיין געקומען צו פלייען, וועסט קומען?
— בזועל קומען.
רחל אויז אריין אוין שטוב.

.ב.

ער זאלד האט פרילעך גערזישטן,
געשמעקט מיט קאליפאני. *)
זעליך, און אבענברענטער, זוי
א ציגינגערל, אויז זיך גענאנגען א
בארוועסער איבערן זאלט, אויס-
געמייטן די סטעהשכע, וו אלע נהייען, געשפריזט איבער
דער שווארצער, זומפיקער, מיט מאך באויאקסענע-
ערד און הנאה געהאט זוי די קילע, פֿיַכְתָּע ערד צע-
גיט און פידלט אונטער זיינע פימלעך, זוי גוט אויסגע-
קנאנטן טיגן. דאס יינגל האט געהאלטן א שליסל און
מויל און געפיפט אויף זאכ די ווערט שטייט.
רחל, א פרילעכע, מיט צעפלאמטע בעקלעך, מיט
די שיך און זאקו אויז די הענט, אויז דעם יינגל נאכגע-
גאנגען.
שטראלן, וואס זייגען געווען באהאלטן טיפ איז
זאלד, האבן מיטאמאל גענומען שטיפן, זיך פֿלְעַכְתָּן
ארום רחלען. די שטראלן האבן זיך פֿאַרְגְּנְבָּעַט פֿוֹן

*) קאליפאני — וואקס פֿוֹן סַאֲסְנָאָוּעַ בִּימָעַר אַיִינְצְׂרִיבֶּן פֿידְלַ-
סְטְּרוֹנוּס.

הינטן, איד א קוש געטאן, צוריך אַפְגַּעַשְׁפָּרָונְגָּעַן און
מיט אַמְּאַל זַי אַנְסִיךְ אַפְגַּעַשְׁפָּרָונְגָּעַן אֹזֶא וַילְבָּעָדְנָעַר
לייבטיקיימ, או רחל האט אַוש פַּאֲרוֹשְׁמָרָעַט די אַיְגָן
און אַרְוִיכְגַּעַלְאָוָט אַפְרֵילְעָבָן קוֹוִיטַשׁ.

פייגל זייןען געוויאַרְן לַעֲבָדִיקָעַר, האַבָּן זיך אַרְוִיסִיך
געַרְיסָן מיט אַפְאַטְשָׁעָרִי פָוּ טִיפָן גְּרָאָן, זייןען געד
בלִיבָן הענְגָעַן אַנְטְקָעַן דָעַר צַעְפָּלָאַמְטָעַר ווּן אַוְן
הַאַבָּן זיך צַעְטָרָעַלְתְּ. דָעַר ווֹאַלְדְּ האַט פְּרֵילְעָד גַעַד
רוֹישַׁט, גַעַשְׁמַעַקְטַמִיט קַאַלְיְפָאַנְיָעַ.

און עַם האַט זיך גַעַדְאַכְטַמְ, גַלְיִיךְ מַחְנָות פִידְלַ-שְׁפִיְ
לְעַר זייןען צַעְוָאַרְפָּנוּ אַיְבָרְנוּ ווֹאַלְדְּ, ווֹעָרְנוּ אַלְץְ מִידָעַר,
הַעָרְן בִּיסְלַעַכְוּיְיָ אַוְהָ צַוְ שְׁפִילְן — האַבָּן די פִידְלַ-
שְׁפִילְעָד דָעַרְזָעַן, ווּי אַיְגָן פָּאָרְלְ שְׁטִיְיטְ האַנְטְּ אַין

האנט באָרוֹזּוּסַע אוֹיֶה דָּעֵר פִּיכְבָּטָעֵר עֲרֵד, האָבוֹן זַי
זַיְדָעֵר פִּילְטַיְינְגָעֵר, רָאַשׁ אָוֹן רָאַשְׂעַר גַּעַנוּמָעֵן דִּיבָּן
זַיְעַרְעַבְוִיגְנְבָס אָז גַּעַלְדְּרוּיטְלְעַכְבָּעֵשְׁטִיקָעֵר קָאַלְיְפָאַנְיָעֵ,
אָזָן דַּי הַיְּבָעֵסְפָּסְאַנְסָעֵם, זַיְ אַנְגְּעַצְוִיגְעַנְעַסְטְּרוֹנְעַם,
הָאָבוֹן אָ צִיטָעֵר גַּעַטָּאָן, זַיְדָעֵר צֻבְּרוּמָטָעֵר, וּבָאָ צַוְּיְתָעֵר
שְׁטִילְעַר יִם: זַיְגָנְטָי! זַיְגָנְטָי!

* * *

אַרוֹיסְנִיְיעַנְדִּיךְ פָּוּן וּוְאַלְדָּ, הָאַטְמָדָס פָּאַרְלָ זַיְדָעֵר
אַוּוּקְגַּעַזְעַצְטָ אַוִּיפָּן בְּרַעְגָּפָן דָּעֵר וּוְיִסְלָּ אָוֹן גַּעַנוּמָעֵן
שְׁוּעַנְקָעֵן אִין דָּעֵם דָּוְרְכִּוְיכְּטִיקָן וּוְאַסְעָר זַיְעַרְעַבְלָאַ-
טִיקָּעֵר פִּיסְלָעֵר.

אוֹיֶה דָּעֵר צַוְּיְתָעֵר זַיְטָ וּוְיִסְלָּהָאָבוֹן זַיְדָעֵר גַּעַצְוִינְגָן
בְּרִיטָעֵר גְּרִינְגָן לְאַנְקָעֵם, דָּוְרְכִּגְעַוְוָאַרְפָּן מִיטָּגָלְן „כָּאַ-
בָּעֵר“ (פָּעַלְדָּ-בְּלִימְלָעֵר).

אַיבָּעָר דָּעֵר לְאַנְקָעֵן אִיז אַרְוָמְגַעְנָאַנְגָּעֵן אָ צַוְּיְסָעֵר
בּוּשְׁעַל מִיטָּא שְׁוֹזָאַרְצָן עַקְעָ. עָרְהָאַט גַּעַהְוִיבָן זַיְנָעֵן
רוּיְטָעֵר פִּים, זַיְ שְׁטָאַלְצָן, גַּדְלָותְדִּיקָּפָאַרְדִּיסָן זַיְן לְאַנְגָּן
הַאַלְדוֹן מִיטָּן רְוִיטָן שְׁנָאַבָּל אָוֹן גַּעַשְׁלוֹנָגָעֵן מִיטָּא „קָלְיוֹ-
כָּלְיוֹ“ גְּרִינְגָן וּשְׁאַבְקָעַלְעָדָעֵר. אָזָן אָזָן זַיְן אִיז אַרְוָסְגָּעֵן
שְׁוּוּמָעֵן פָּוּן הַינְטָעֵר אָ וּוְאַלְקָן אָוֹן גַּעַנוּמָעֵן בָּאָקָן, הָאַטְמָ-
דָּעֵר בּוּשְׁעַל זַיְדָעֵר אַוּוּקְגַּעַשְׁטָעַלְמָטָעֵר אַוִּיהָ אִיז פָּוּם, בָּאַ-
הַאַלְטָן זַיְן רְוִיטָן שְׁנָאַבָּל מִיטָּא הַאַלְבָן קָאָפְ אַוְנְטָעֵר
אָ פְּלִינְגָל אָוֹן אִיז אַוִּיהָ גַּעַבְלִיבָן שְׁטִיְין אַוִּיהָ דָּעֵר גְּרִינְגָר
לְאַנְקָעֵן, זַיְ אָן אַוִּיסְגַּעַמְאַלְטָעֵר.

— רָחָל, וּוְיִסְטָט וּוְאַסְטָט גַּעַוְעַן אָ גַּוְטָעֵר זַאַר?
— וּוְאַסְטָט?

— טא שווער זיך, או וועסט קייןעם נישט דערז
צײַלן!

— אַסּוֹר נישט!

— גִּיִּי, בְּהָאָב מָוֹרָא, וְוַעֲסֵת יִאָדָרְצִילְן!

— אַוִּיפְּמִין וּוְאַרְטָה, נִישְׁתָּה, זַעֲלִיק!

— גַּעֲדַעַךְ! — אָוֹן זַעֲלִיק הָאָט אַוְיפְּגַעַהוּבוֹן אַ
פִּינְגַּעַר צַוְּ דָעַר נָאָו — וּוַיִּסְטָה וּוְאַסְטָה מִיר אָזְ אַיְינְגָּע
פָּאַלְן?

— וּוְאַסְטָה?

— דָו וּוַעֲסֵת נִישְׁתָּה טְרַעְפָּן! — הָאָט זַיךְ זַעֲלִיק
צַעֲלָאַכְטָה.

— זָאָג שְׂוִין! — הָאָט רְחֵל זַיךְ גַּעֲבַעַטָּן, אַגְּגָעַנוֹ-
מָעַן זַעֲלִיקָן בַּיִּי אַהֲנַט אָזְ נַעֲרִיבָן אַיְרָן נַאֲסָם פִּסְלָן אָזְ
זַיְינָם.

— דָו וּוַיִּסְטָה וּוְעֹן מִיר קְרִינְגָּן אַגְּנַדְזָן אַיִּי, אַיִּי,
וּוְאַלְטָה דָּאַס גַּעַוּעַן גַּוְתָּ!

— צַוְּ וּוְאַסְטָה דָּאַרְפְּסָטוֹ אַגְּנַדְזָן אַיִּי?

— בְּזַוְּאַלְטָה עַמְּ אַרְיִינְגַּעַלְיִיגְט אַיְן נַעֲסֵת צַוְּ דִּי בָּאָ-
טְשָׁאַנְעָם, וּוְאַלְטָה אַרְיוֹסְגַּעַקְוָמוֹן אַהֲלָבָעָר בָּאַטְשָׁאָן
אַיְן אַהֲלָבָעָר נַאֲנָדוֹ.

— אָוֹן דָעַר בָּאַטְשָׁאָן וּוַעַט דִּיךְ צַוְּלָאָז?

— בְּזַוְּעַלְעַל עַמְּ פָּאַרְטָה אַרְיִינְלִיְיָגָן, וּוְעֹן בִּידְעָ פְּלִיעָן
אוּוָעָק.

— זַעֲלִיקָה, דָו וּוַיִּסְטָה וּוְעַר עַמְּ בְּרַעְנָגָט קְלִינְגָּעָן כִּינְ-
דָעַר? בְּרִינְגָּעָן זָאָגָט, אָז אַבָּאַטְשָׁאָן בְּרַעְנָגָט אַקְלִין
סִינְדָּה אַיְן אַקְאַשְׁעָקָל. וּוּ וּוַיְינָעָן אַלְעָ קִינְדָּעָר?
— אַיְן הִימְלָ!

— און אָוּסְרַעֲגַנְט ?

— אָוּסְרַעֲגַנְט ? כ'וֹוִים נִישְׁתָּה ! מִסְתָּמָא בָּאַחֲאַבָּן
יֵי וֵיד, וּוּעַן דֵּי וּזְאַלְקָנָם גִּיְיָעַן אַרְאָפֶן צַו דָּעַר וּוַיְיסָל וֵיד
אַנְטְּרִינְקָעַן.

— אָוּסְרַעֲגַנְט בָּאַטְשָׁאָן, וּוָאָס שְׂטִיטַת אַיִּתְהָ דָּעַר לְאָנָּה
כָּע, קָאָו בְּרַעְנָגָעָן קְלִינְגָעָן קִינְדַּעַר ?

— אָוּדָאי !

— זַעַלְיךָ אָוּסְרַעֲגַנְט אָוּסְרַעֲגַנְט זַעַלְיךָ וּוּעַלְיךָ שְׂטָאָרָק וּוּעַלְיךָ, וּוּעַט
דָּעַר בָּאַטְשָׁאָן מֵיר אָוּסְרַעֲגַנְט אָוּסְרַעֲגַנְט אַקִינְד ?

— אָוּדָאי ! — אָוּסְרַעֲגַנְט הָאָט אַיִּסְגָּעַשְׁטָרָעַקְט דֵּי
הָעַנְט — אָוּסְרַעֲגַנְט מִיטְהָרָה קִינְדַּעַר !

אָוּסְרַעֲגַנְט בּוּשָׁעַל, עַטְוֹאָס אָקְלַעַנְעָרָעָה, מִיטְהָרָה
וּוַיְיסָל פְּלִיגָּל, וֵי אָוּסְרַעֲגַנְט בּוּשָׁעַל, הָאָט וֵיד פָּאַמְעָה
לְעַד אַרְאָפְגָּעָלָאָוּט. דָּעַר „עָר“, וּוָאָס אָיוּ גַּעַשְׁטָאָנָעָן
אַיְן מִיטְהָרָה דָּעַר לְאַנְקָעָה, הָאָט וֵיד וּוַיְיסָל גַּעַשְׁטָוּבָעָט,
צַעַשְׁפְּרִיְּתָה דֵּי פְּלִיגָּל, פָּאַרְיִיסָן דָּעַם לְאַנְגָּנוּ הָאַלְדוֹן, וֵיד
פָּאַנְאַנְדָּעַרְגַּעַנְעַנְעַצְט אָוּסְרַעֲגַנְט גַּעַנְמָעָן לְוִיפָּן אַרְוָם אָוּסְרַעֲגַנְט
הָעַר „זַי“ מִיטְהָרָה אָוּסְרַעֲגַנְט אָזְטָן קָאָפֶן אָוּסְרַעֲגַנְט גַּעַשְׁרִיגָּן —
קְלִינְאַ-קְלִינְאַ — דָּעַר „עָר“ הָאָט וֵיד אַפְגָּעַלְטָה, אַיִּפְהָרָה
גַּעַהְוִיבָּן זַיְן רְוִיטָן, עַטְוֹאָס צַעַפְנָטָן שְׁנָאָבָל, וּוּ עָר
הָאָט גַּעַהְאָלָטָן אָגְרִין וּשְׁאַבְקָעָלָעָה, וּוּוַיְילְעִירִישָׁ גַּעַקְוָקָט
אַיִּתְהָרָה „זַי“, וֵיד עָר וּוּאָלָט גַּעַזְגָּט : „בֵּי מֵיר וּוּעַט
שַׁוִּין אָוּסְרַעֲגַנְט שְׂטָאָרָבָן פָּוּן הַוּגָּעָר“, אָוּסְרַעֲגַנְט עַמְּ אַרְדָּה
אַונְטְּרִינְגְּטָרָאָגָן. בְּשַׁעַת דֵּי „זַי“ הָאָט וֵיד גַּעַקְרָעַקְט,
גַּעַהְוִיבָּן דָּעַם הָאַלְדוֹן, גַּעַנְלָאָצְטָמִיט דֵּי אַוִּיגָּן אָוּסְרַעֲגַנְט גַּעַי
שְׁלַוְנָגָעָן דָּאָס וּשְׁאַבְקָעָלָעָה, וּוָאָס הָאָט וּוַיְיָעַר קִינְזָה חַשָּׁךְ

ניט געהאט צו מאכו א שפאנציג איבערן בושעלם
גרגרת, האט דער „ער“ איד עטלעבע מאל פון ליבּ-
שאפט וועגן א פיך געתאן מיטן שנאָבל, איינגענענָרָעָט
זיין קאָפּ צו איד אונטערן פֿלִיגֶל אָזֶן עפּעס געוּכְט. ער
האָט זיך צוריינָגָעָצְט, גענוּמָעָן פֿאָטְשָׁן מִיטּ דֵי פֿלִיגֶל,
אייז געפלוּיגָן נִידְעָרִיךְ אָרוֹם דֵר „וַיִּהְיֶה“, האָט געמאָכְט
חנְדְלָעָן מיטן בוּינְגָקָן, קלָוָגָן הַאלְדוֹ אָזֶן דֵר תָּמִיד שְׂטִיבִּי
לֵעֶר פֿוּיגֶל האָט זיך צעווּנָגָעָן: קלְיאַ-קְלִיאַ-קְוּעַ, קלְיאַ-
קלְיאַ-קְוּעַ! —

ועליכְ איז אָרוֹים פּוֹן וואָסָעָר.

— גַּי שְׁוִין אֲהִים, רְחֵל, אָזֶן בְּרָעָנָג אָזֶן אַיצְט
אייז דָּאָס גַּעַסְטּ לִיְדִיקְ, גִּיבָּעָר, טּו אָזֶן דֵי שִׁיךְ!
רְחֵל האָט אַ פרְיִילָעָבּ אַנְגָּעָטָאָן דֵי שִׁיךְ, זיך גַּעַ-
פִּילְטּ בְּאַקוּעָמָעָר אָזֶן אַ שְׁפָרָונָג גַּעַטָּאָן.
— נָנוֹ, וְאָסָגִיסְטּוּ נִישְׁתְּ? — האָט ועליכְ געפרעָנָט.
— בְּפִוְילּ זיך אלְיִין!

— וּוּלְ אַיךְ מִיטּ דֵיר מִטְגִּין, קָוָם!
אוֹזֶן דֵי קִינְדָּעָר, אַנְגָּעָטָאָן זיך פָּאָר דֵי העַנְטִ-
רְעָה, זיינָעָן שְׁפְּרִינְגָּעָנְדִיקְ פְּאַרְשְׁוּוֹנָהָן אַין וואָלָה.

ג.

עליכְ איז אַ פרְיִילָעָבּ אָזֶן צו דֵר
סְטָאָדָאָלָעָ, וּוּ דֵי בּוּשְׁלָעָן הַאָבוֹן
געהאט דָּאָס גַּעַסְטּ, האָט גענוּמָעָן
פוֹן רְחֵלָעָן דָּאָס אַיִ, עַם צוֹגָעָהָאָלָטָן
מִיטּ דֵי לִיפְנֵן אָזֶן לִיְכְטּ, זיך אַקָּאָז,
גענוּמָעָן קלָעָטָרָן אוֹיפּ דֵר גִּיבָּעָר לִיְמָעָנָר וואָנט.

ער האט זיך אַנְגָּעַבָּאָפֶט פָּאָר אָן אָפָּעָנָעֶר קְרָאָקְוֹעַ גְּעוּוֹאָרֶט אֲ בִּיסֵּל, וּזְעַר וּזְאַלְטַ גְּעוּוֹכְטַ דָּאָם גְּלִיְבָּגָעַ זְוִיכְטַ אָוּזַ זִיךְ אֲ וּזְאָרָהַ גְּעַטָּאָן מִיטָּן קְעַדְפָּעַר אַוִיפָּן דָּאָךְ. דָּאָם נַעֲסַט אִיז בְּאַשְׁטָאָגָעַן פָּוּן אָן אַלְטָעָר, הַלְּצָעָרָנָעֶר בְּרָאָנָעַ. אִין דָּעַר בְּרָאָנָעַ אִיז גְּעַלְעָגַן אֲ קְוִישַ, אַוִיסְגָּעַ בְּעַט מִיטַ גְּרָאַז אָוּן צְוּוֹיְגַן. אֲ טְוִכְלָעָר רִיחַ פָּוּן פִּישַ, וְשָׁאָבָעָס אָוּן הַינְדָלָעַד הָאָט וְעַלְיקָן אֲ שְׁלָאָג גְּעַטָּאָן אִין פְּנִים אַרְיִין. אִין דָּעַמְ נַעֲסַט זְיַינָעַן גְּעַלְעָגַן דְּרִיַ גְּרוּוֹסָע אַיְיר. וְעַלְיקָן הָאָט אַרְוִיסְגָּעָנוּמוּן אָן אִי, אַרְיִינְגָּעָלִיגָט אַנְשָׁטָאָט דָּעַמְ גְּעַנְדוּעָנָע אָוּן גְּעוּוֹאָלָט זִיךְ אַרְאָפֶט לְאָוּן פָּוּן דָּאָךְ, וּזְיַידָע בּוּשְׁלָעַן הָאָבוֹן זִיךְ מִיטַ אַמְּאָלַ בְּאוּוֹיְזַ אָוּן זִיךְ גְּעַטְרָאָגַן מִיטַ צְעַשְׁפְּרִיטָע פְּלִינְגָל גְּלִיְקָע אַיְיף וְעַלְיקָן. וְעַלְיקָן הָאָט נַאֲךְ צִיְית גְּעַהָאָט אַרְאָפְצָזָ שְׁפְּרִינְגָעַן, נַאֲךְ עָרַ הָאָט זִיךְ אַזְוִי דֻּרְשָׁרָאָקָן, דַי בּוּשָׁלָעַן זְאַלְעַן אִים נִישְׁתְ צְעַפְיָקָן, אָזְ עָרַ אִיז גְּעַבְלִיבָן אָ רָחֵל הָאָט אַרְוִיסְגָּעָלָאָט אֲ קְוִיטָשׁ :

— זְעַלְיקָן, שְׁפְּרִינְגָ אַרְאָפֶט !

זְעַלְיקָן הָאָט זִיךְ אַיְינְגָעָלָאָרְטָשָׁעַט, פְּאַרְשָׁטְעַלְטַ דָּאָם פְּנִים מִיטַ בִּיְדָעַ העַנְטַ, וּזְעַר אַיְינָעַר וּזְאָס דֻּרְרוֹאָרֶט קְלָעַפַּ, אָוּן גְּעַנוּמוּן זִיךְ אַרְאָבְגָּלִיטָשַן פָּוּן מְשׁוֹפְעָדִיקָן דָּאָךְ.

דָעַר „עָרַ“, דַוְרְכְפְלִיְעַנְדִיקַ, הָאָט אַוִיסְגָעָצְזִיגַן זַיִן לְאַגְגַן הַאלְדוֹן, זִיךְ פְּאַרְמָאָסְטַן מִיטַ זַיִן שְׁאָרְפָן שְׁנָאָבָל זְעַלְיקָן אִין פְּנִים אַרְיִין. זְעַלְיקָן הָאָט אַוִיסְגָעָמִיטָן דָעַמְ בּוּשְׁעַלְסַ שְׁנָאָבָל, גְּעַכָּאָפֶט אֲ פִיכְ אִין דָעַר פְּלִיְיצָע אָוּן

אייז אַרְאָפְּגָעָפָּאַלְוָן פֿוֹן דָּאָרָה, וּזְאַ שְׂטִיעַן. דָּאָם אֵי הָאָט
זִיד צְעַשְׁפְּרִיצֶת אָזְנָן אַפְּגָעָנָאָסָן וּזְעַלְיקָן מִיטָּא גַּעֲלָעָר
פְּלִיסְקִיִּיט.

רְחַלְּ הָאָט גַּעֲמִינְט, אוֹ זְעַלְיקָן אייז גַּעֲוִוִּים טְוִיטָט פֿוֹן
דָּעַם קְלָאָפָּ, הָאָט זְיַ וִיד גַּעֲנוּמָעָן אַוְיסְקְּנִיְּפָן שְׁטִיקָעָר
פְּלִיְּשָׁ, גַּעֲפָּאַלְוָן לְעַבְּנוּ וּזְעַלְיקָן אַוִּיפָּ דִּי קְנִיעַן, אִים אַרוּמָּד
גַּעֲכָאָפְּט מִיטָּ בִּיְדָעָה הַעַנְטְּלָעָה, גַּעֲנוּמָעָן קְוִישָׁן אוֹזְיַ וִיד
צְעַוְוִינְט :

— זְעַלְיקָל, טְיִיעָרָעָר מִיְּנָעָר, סְפָּטוּט דִּיר וּוְיִי, זָאנְ ?
אַלְץ בֵּין אִיךְ שְׁוֹלְדִּיק ! צְוּ וּוְאָסָה אִיךְ גַּעֲבָרָאָכָט
דָּאָם אֵי ?

אוֹ זְעַלְיקָן אייז פֿוֹן דָּעַם קְלָאָפָּ צְוּ זִיד גַּעֲקוּמָעָן, הָאָט
עָרָ דְּעַרְפִּילְטָ אַ וּוּיִיטִיתָ אָזְנָן דְּעָרָ פְּלִיְּצָעָ אָזְנָן זִיד דְּעָרָ
מְאַנְטָ, אוֹ דְּעָרָ בּוּשְׁעָלָה הָאָט אִים אַ פִּיכָּ גַּעֲטָאָן. רְחַלְּ,
דְּעַרְזְּעַנְדִּיק, אוֹ פֿוֹן רְעַכְּלָ רִינְטָ בְּלוּטָ, הָאָט זְיַ זִיד אַ
כָּאָפָּ גַּעֲטָאָן פְּאָרָן קְעָפָל.

— אֹוִי, מַאְמָעָשִׁי, בְּלוּט !

אוֹזְנָן זְיַ הָאָט זִיד וּוּיְדָעָר אַוּוּקָגְעֻזְעַצְטָ לְעַבְּנוּ זְעַלְיקָן
אַוִּיפָּ דִּי קְנִיעַן אָזְנָן אִים גַּעֲנוּמָעָן בְּעַטְנוּ :

— זְעַלְיקָל, טְיִיעָרָעָר מִיְּנָעָר, קְוּם צְוּ אָונְדוּ, בְּרִינְגָע
זְעוּטָ דִּיר עַפְּעָם צְוְלִינְגָן, זְיַ וּוּעָטָ, אַסְוָה, קִינְגָעָם נִישְׁטָ
דְּעַרְצִיְּלָן, וּוּעָסָטָ זְעַזָּן, בְּבָעַטָּ דִּיךְ, זְעַלְיקָל, קְוּם !
זְיַ הָאָט אִים אַ קִּישָׁ גַּעֲטָאָן אוֹזְנָן זִיד צְעַוְוִינְט :

— אַלְץ אַיְבָּעָר מִיד !

זְעַלְיקָן, זְעַנְדִּיק, אוֹ מָעָן וּוּיִינְטָ אַיְבָּעָר אִים, הָאָט
עָרָ זִיד מִיטָּ אָזְנָתָ דְּעַרְשָׁרָאָקָן, פְּאַרְגָּעָסָן אָזְנָתָ דָּעַם וּוְיִיְּ
טִיכָּ אָזְנָן זִיד אַוִּיפָּגְעַשְׁטָעַלְטָ.

— קומ, רחל, מיר זעלן צונין. צום וואסער, וועסטע
מיר אָפּוֹוָאַשָּׁׂׂן דָּאָס בְּלֹוֶט, גּוֹט ? וַיֵּין נִישְׁתָּה, מִיר וְזַעַט
בְּאַרְנִישְׁתָּה זַיִן ! כְּהָאָבָּב שְׁוִין גַּעֲהָאָט גַּרְעַסְעַרְעַע לְעַבְעַר
אוֹן קָאָפָּ אָוֹן סְהָאָט וִיד אַוְיסְגַּעַהְיִילָּט.

— בִּיסְטָ בִּיּוֹן, זַעַלְיךָ ?

— נַיִן !

— וּוְילְסְטָ מִיר זָאָלָן אַיְבִּיךָ זַיִן חָבָּר ?

— אָוּדָאי וְוַיֵּלְאִיךָ !

— זַעַט, כְּהָאָבָּב דִּיךְ אָוִי לִיב — הָאָט רָחָל גַּעַזְגַּט
אוֹן גַּעַכְאָפְטָ אִיר הַעֲנֵטָל אַיְבָּעָר דָּעַם עַלְנְבּוֹגָן אַיִן
מוֹלֵךְ אַרְיִין, פַּאֲרָקָוּוּתְשָׁתָּה דִּי אַיְגָן אוֹן אַשְׁטָאָרָקָן בַּיַּם
זַיִד גַּעַטְאָגָן, אוֹ לְאָלָעָ אַיְדָעָ צִיְנְדָלָעָה, פַּאֲרָלָאָפְעָנָעָ מִיט
בְּלֹוֶט, הָאָבָּב זַיִד אַרְיִיסְגַּעַפְרָעָסְטָ.

— זַיִי הָאָבָּב גַּעַשְׁוֹוִינָן, זַיִנְעָן גַּעַגְאָנְגָּעָן אַיְבָּעָר דִּי דִיקָעָ,
טְרוֹקָעָן צְוַיְיגָלָעָה, וְזָאָס הָאָבָּב זַיִד גַּעַבְרָאָבָּן אָוּנְטָעָר
זַיִיעָרָעָ פִּיטְלָעָה, זַיִנְעָן גַּעַגְאָנְגָּעָן צְוַיְדָעָ-וּוִיסָּלָ.

רָחָל, זַיִי אַקְלִיְינָעָ מַאְמָע, הָאָט זַיִד גַּעַנוּמָעָן פַּאֲרָעָן
אָרוֹם וְזַעַלְיךָן. זַיִי הָאָט אִים אַוְיסְגַּעַתָּאָן דָּאָס רָעָקָל, דָעָרִ
נָאָרָה הָאָט זַיִ אַרְאָפְגָנְעָצְוִינָן דָּאָס הַעֲמָדָל, זַיִד אַיְגָגָנְצָן
פַּאֲרָגָעָסָן, אוֹ מַטָּאָר נִיטָּקָוָן אֹוִיהָ אַנְקָעָט יִינְגָּל, זַיִ
הָאָט גַּעַנוּמָעָן אִיר וּוִיסָּפָאָרְטָעָכָל, עַם גַּעַטְוֹנְקָעָן אַיִן
קָאָלָט וְזַעַסְעָר אוֹן אַרְוָמְגָעָוּוִישָׁת וְזַעַלְיךָן דִּי וּוֹנָדָה. זַעַלְיךָ
אוֹזְגָּעָן אֹוִיהָ אַלְעָ פִּיר, זַיִי אַפְּאָרוֹוּוֹנְדָעָט הַיְהָלָעָ
הָאָט זַיִד קִיּוֹן רִיר נִישְׁתָּה גַּעַטָּאָן אוֹן הַגָּאָה גַּעַהָאָט, וְזָאָס
רָחָל פַּאֲרָעָט זַיִד אָרוֹם אִים. אוֹן אוֹזְגָּעָן אַיר פַּאֲרָטָעָכָל, עַם
אַרְוָמְגָעָוּוִישָׁת, הָאָט זַיִ אַוְיסְגַּעַוְוָאַשָּׁן אִיר פַּאֲרָטָעָכָל, עַם
גּוֹט אַיְסְגַּעַדְרִיְתָה, אַרְוִיְפְּגַעַלְיִיגָּט עַם זַעַלְיךָן אֹוִיהָ דָעָר

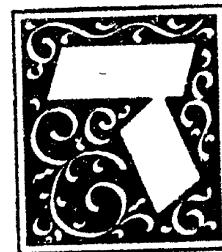
ווונד, זיך פֿאַרְקְּלִיבָן מיט אַים צוֹוִישָׁן קָוְסְטָעַם, אַין
שָׁאַטָּן, אַין אַים גַּעֲהִיכָּן זיך אוַיסְצִיעַן מִיטָּן פְּנִים אוַוָּתָּ
אַיר שְׂוִים, אַו דֵי ווּונְד זַאַל זיך עַטוֹוָאַס צוֹטְרִיקָעַנְעַן.

זַעֲלִיקָה אַטָּמָאַלְזִי גַּעֲפָאַלְגָּט אַין אַיז גַּלְיִיך אַנטָּזָה
שַׁלְאָפָן גַּעֲוַאָרְזָן בַּיְּ רַחְלָעָן אוּפָּפָן שְׂוִים.

רַחְלָה אַטָּמָאַלְזִי דֵעַ וַיְיַלְעַ אַונְטָעַרְגַּעַהְיַבָּן דָּאַס פֿאַרְ-
טָעַבָּל — גַּעֲקוֹכָט, צַי דֵי ווּונְד פֿאַרְטְּרִיקָנְט זיך. דֵי ווּונְד
אַבְּעַרְ אַטָּמָאַלְזִי כְּטָקָט, אַטָּמָה אַטָּמָה רַחְלָעָן פֿאַרְקְּוּוּעַטְשָׁטָם
אַונְטָעַרְן הַעֲרַצָּל אַין צַי אַטָּמָה זַיך שְׁטִיל צַעְוַיְינְט. אַין אַ
פֿאַרְזְּוַיְינְטָע, מִיטָּן דְּוִיטָּע פֿאַרְלְאַפְּעַנָּע אַוְגָּן, אַטָּמָה רַחְלָ
אוּדָה אַיְינְגָּעַנוּרָעַט אַיר קַעְפָּל צוֹוִישָׁן דֵי בַּלְעַטָּעַר אַין
אוּזָה אַיְינְגָּעַשְׁלָאָפָן.

.๖.

יְבוּשְׁלִיבָע אַין אַגְּנַצְּן פֿרִימָאַרְגָּן נִיטָה
אַפְּגַעַטְרַדְאַטָּן פָּוּן אַיר נַעַסְט — הַאַטָּמָה
גַּעֲקוֹכָט, וַיְיַדְעַ אַסְטְּלִינוֹאַרְגָּן פֿיקָט
זַיך פָּוּן דֵי אַיְיעָר.

דָּעַר „עַרְ“ אַיז גַּעֲוַעַזְן צַעַ-
טְרָאַגָּן, אַטָּמָה גַּעֲשׂוּבָט אַיְבָּרוֹן נַעַסְט מִיטָה מְאַדְנָעַ
אוּסְגַעַשְׁרִיְעַן, גַּעֲבָרָאַט יַעֲדָעָם מַאַל דָּעַר „זַיְ“ עַפְעָם
אַיְן מַוְיל אַרְיִין אַיְן גַּעֲשְׁפְּרִיוֹזְט אַרְחָום דָּעַר סְטָאַדָּלָע
גִּידָה, מִיטָה אַיְן אַיְינְגָּעַרְטָשָׁעַטָה הַאַלְהָזָה צוֹוִישָׁן דֵי פְּלִינְגָה.
דֵי „זַיְ“ אַטָּמָה אַרְיִינְגָּעַלְאַזָּט אַמְּאַדְנָעָם „קְלִיוֹ-קְלִיוֹ“.
דָּעַר „עַרְ“ אַטָּמָה זַיך צַוְּגַעַזְעַטָּה, צַעַשְׁפְּרִיְתָה דֵי פְּלִינְגָה

און געועסן ביימ געסט. ער איז אויה אָרגע ווי צעטומלט
געוֹאָהּ געַקְעַט אוֹתָהּ דָּעֵר "וַיְ", ווֹאָס הָאָט אַרְאָפְנָעִי
לְאָזֶט פָּאָרְשָׁעָמֶט דָּעֵם קָאָפּ, ווַיְ וַיְ ווֹאָלֶט זַיְד גַּעֲבָעָטָן:
אוֹ כִּבְין אוֹתָהּ מַיִן ווֹאָרָט נִיט שָׁוְלָדִיקּ. אָקְלִין גַּעַנְּ-

דזעלע האט זיך אַרְוִיסְגָּעֵקְיִיכְלֶט פֿוֹן דָּעֵר אַוִּיסְגָּעֵקָסְעַ
געַר שָׁאֵל פֿוֹן אָז אַיִ. דָּעֵר בּוֹשְׁעֵל האט דָּעֵר פֿילֶט, וַיַּ
אלֵץ אַין אִים נַעֲמַת זיך טְרִיבְּסְלָעָן אָז עַר האט זיך אַ
וַיַּאֲרַף גַּעֲטָאָן אוֹיפֿ דָּעֵר „זַי“. גַּעֲפְּלִיקְט מִיטְן שְׁנָאָבָל
אִידְעַ פֿעַדְעָרָן. דִּי „זַי“ האט נַאֲך טְיִפְּעַר אַרְאַפְּגָעָלָאָט
דַּעַם קָאָפַּ, זיך נַאֲך נַעֲנְטָעַר צְוָגְעָרוֹקְט צָוָם „עַר“ אָז
זיך נַיְשַׁט גַּעֲוָעָרָט. אלֵץ אַין-אִיד האט זיך גַּעֲבָעָט:
שְׁלָאָג בְּעַסְעָר!

דָּעֵר בּוֹשְׁעֵל האט אַ פִּיק גַּעֲטָאָן דָּאָס קְלִינְעַ גַּעֲנְדוֹל
מִיטְן שְׁנָאָבָל, עַם גַּעֲכָאָפְּט פֿאָרָן קְעַפְּלָאָן עַם אַשְׁלִיִּי
דָּעֵר אַרְאָפַּ גַּעֲטָאָן פֿוֹן דָּעֵר סְטָאָדָאָלָע. עַר האט גַּעֲנוֹטָעַן
צְעוֹוָאָרְפָּן מִיטְן שְׁנָאָבָל אָז מִיטְן דִּי לְאָפְעַם דָּאָס נַעֲסָטָן
מִעַר זיך נַיְשַׁט אַוְמְגָעָקְקָט אוֹיפֿ דָּעֵר „זַי“, אַיז גַּעֲשְׁטָאָז
גַּעַן אַ זְוִיְּלָע אָז אַוְוַעְקָגְעָפְּלוֹגָן.

דִּי „זַי“ האט זיך אַוִּיסְגָּעֵקְיִיכְט, גַּעֲנוֹמָעַן שְׁאָרְפָּן אָז
דִּי צִיּוֹן פֿוֹן דָּעֵר בְּרָאנָע אִיד שְׁנָאָבָל אָז גַּעֲטָרָאָכְט, אָז
זַי אַיז אַ פְּאָרְלְוִירָעָנָע, אָז דָּעֵר „עַר“ אַיז גַּעֲפְּלוֹגָן זַי
פְּאָרְמָסְרָן פָּאָר דָּעֵר סְטָאָדָע.

דִּי „זַי“ האט אַיְפְּגָנָהוּבוּן אַיז פֿוּס, גַּעֲנוֹמָעַן שְׁטָאָרָז
קְעַר שְׁאָרְפָּן אִיד שְׁנָאָבָל אָז דָּעֵר בְּרָאנָע אָז זיך צְעַד
וַיַּיְנַט אוֹיפֿ אִיד שְׁטִיגְעָר. זַי אַיז גַּעֲוָעָן וַיַּכְעַר, אָז דָּאָס
אַיז נַיְשַׁט אִיד שְׁוֹלְד, אָז אָז אַוְמְגָלִיק אַיז אִיד גַּעֲשָׁעָן,
אוֹ זַי זְוַעַט זַי דָּעֵר צִיְּלָן, דִּי עַלְטַסְטָע פֿוֹן דָּעֵר סְטָאָדָע...
זַי וּוּעַט זַי וַיַּיְזַן דִּי צְוַויִּי קִינְדָּעָר, עַכְתָּע בּוֹשְׁעַלְעָד, מִיטְ
רִוְיְתָע לְאַפְּקָעָם אָז דָּוַיְטָע שְׁנָאָבָלָע... אָז זַי האט
זיך וַיַּדְעַר צְעוֹוִיְּנָט.

* * *

ועליך מיט רהַלען זייןען געווען איז דעכ פֿליַּט.
— דו ווֹויסט, רחל?
— וואָס?
— פֿוֹן הִיְנַט אָן ווּל אִיד קָאנַען שׂוּוּמָעַן פֿונְקָט
וַיִּאָקָאַטְשָׁקָעַ.
— וַיִּאוֹו?
— כִּזְעוּל זִיךְ אָוִיפְשָׁנִידָן דֵי פֿינְגָּעָר פֿוֹן — —
— זָאַלְסָט עַם נִישְׁתָּטָאָן, הַעֲרָסָט, זַעַלְיךְ! בְּזַעַלְיךְ!
אַיזֶּה מִין זָאָרָט, אַיְבָּיךְ מִיט דִיךְ זַיִן בְּרוֹגָן, אַיְבָּיךְ!
— אָן דו לְאֹות נִישְׁטָמָן הַעֲרָר מִיךְ אַיזֶּה-אַפְּרִיעָר אַיסְטָן
— אָוֹדָאי לְאָן אִיךְ נִישְׁטָן!
— זַעַסָּט, כִּזְעוּל נְעַמְּעָן דֵי הַיְּטָלָעָר פֿוֹן גַּעַנְדוֹזָעָנָע
לְאַפְּקָעָס, זַיִן אַרְיִינְמַאָכָן צְוַיְשָׁן מִינְעָן פֿינְגָּעָר, זַיִן בְּעָסָט
אַרוֹמְבִּינְדָן, בַּיִז זַיִן וּוּלָן זִיךְ אַיְנוֹאַקָּבָן אָן דָּעָרָנָאָד ...
— אָן בְּלוּט וּוּט נִישְׁטָן גַּיְינָן? — הַאָט אִים רָחָל
אַיבְּרָגְנָעָרִיסָן.
— אָוֹדָאי וּוּט נִישְׁטָן גַּיְינָן! אַפְּעַלְאָן הַאָט מִיךְ אַיסְטָן
גַּעַלְעָרָנָט זִיךְ צְעַשְׁנִידָן אַפְּנָגָעָר מִיטָן שַׁאַרְפָּסָטָן מַעַד
כָּעָר אָן סְזָאָל קַיִן בְּלוּט נִישְׁטָן גַּיְינָן, אִיר מַאֲמָע אַיז
דָּאָר אַמְכָּשָׁפָה!
— דו בִּיסְט דָּאָר בְּרוֹגָן מִיט אַפְּעַלְאָן?
— אָוֹדָאי בַּיִן אִיךְ בְּרוֹגָן! דו ווֹוִיסְט, רָחָל, אַפְּעַלְאָן
הַאָט אָן גַּרְאָן, אָן מַעַן טּוֹט עַם אַלְעָקָט, שַׁלְאָפָט מַעַן
אַנְגַּצְּן מַעַת-לְלָעָת. גַּלְיִיבָּכָט נִישְׁטָן? אַיזֶּה מִין זָאָרָט!

— האַט זַי!

זַי האַבָּן אַ זַּיְילָע גַּעַשְׂוֹוִיגַן.

— זַעֲלֵיךְ, סַאיַזְטָאַקָּעַ אַמָּתָא, אוֹ אַפְעַלָּאַס מַאַמָּע
נִיְּיט אַין שִׁיךְ פָּוּן מַעַנְטַשְׁלַעַכְעַ אַדְעָרוֹן?

— אַוּדָאי. דָו וַיִּסְטָמֵט, אַפְעַלָּאַס מַאַמָּע קָאָנוּ וַעֲרָנוּ אַ
שְׁטְרוֹוי אַיְיךְ, זַיְד בַּאַהֲאַלְטָן אַין קְלֻעַנְסְטָן שְׁפַעַלְטָל! זַי
אַין דָּאָךְ אַן אַמְתָּע מַכְשָׁפָה!

די שְׁטִילָע וַיִּסְלַל הַאַט זַיְד גַּעַלְעַולְט. פָּוּן די בְּלַעַזְזָעַ
לְעַד זַיְנָעַן גַּעַוָּאָרָן קְרִיּוֹן. די קְרִיּוֹן זַיְנָעַן זַיְד צַעַד
וַיִּאָקְבָּן, הַאַבָּן אַיְנְגַעַשְׁלַוְנְגָעַן אַיְנְגַעַר דָּעַם צַוְוִיְיטָן, זַיְד
גַּעַוָּאָרָן גַּדְעַסְעַר אַין גַּדְעַסְעַר אַין די תְּמִיד רַוִּיקָע
וַיִּסְלַל, וַיִּאָסֵם הַאַט אַיְסְגַעַיְעַן זַיְד אַקְרִישְׁטָאַלְעַנְגָּעַר
שְׁפִיגָּל, אַיְזַי וַיְיַיְפָּאַרְגְּלִיוּוּעַרְט גַּעַוָּאָרָן, אַיְנְגַעַשְׁלַעַפְּעַדְט
אַלְזַי אַרְוָם.

אַ שְׁוֹאָלָב הַאַט דַּזְרַבְגַּעַפְּלַאַטְעַרְט, דַּעַרְזָעַן אַין
וַאָסְעַר נַאֲךְ שְׁוֹאָלָבָן, הַאַט עַר פָּוּן הַיְימַלְעַכְקִיְט וַעֲגָנוּ
זַיְד אַפְגַעַשְׁטַעַלְט, אַיְנְגַעַטְוַנְקָט דָּאָס שְׁנַעַבְעַלְעַ, אַין
די וַיִּסְלַל הַאַט זַיְד אַוִּיפָּה דָּאָס נַיְיַי צַעַבְלַעַלְט.

זַעֲלֵיךְ הַאַט דַּעַרְצִיְּלַט, אַז אַונְטַעַרְן „שְׁוֹאָרֶצְן
שְׁטִיְין“, אַין אַ גַּלְעַוְרָנָעָם פַּאֲלָאַיזְוִינְט וַוְאַנְדָע, די
קְיִיסְעָרוֹן פָּוּן דָעַר וַיִּסְלַל. זַוְמָעָר, אַין די גַּרְוִיסְעַ הַיְצָן,
וַעֲזָן די וַיִּסְלַל וַוְעַרְט פְּלַאֲךְ, פַּאֲרַקְלִיְיבָט זַיְד וַוְאַנְדָע מִיטָּמַט
אַירָע שְׁוֹועַסְטָעַר אַוִּיפָּן שְׁטִיְין אַין פַּאֲרַנְאָרָן צַו זַיְד קְלִיְיָה
נַע כְּוַנְדָעַר. זַי הַאַט שְׁוֹין אַיְם אַיְיךְ דָרְיַי מַאְלָגַע זַיְד
כָּאָפָן, הַאַט עַר אַבְעָר אַזְזָא שְׁפָרְזָה, אַז עַר זַגְט אַיְם,
וַיִּאָקְסָט גַּלְיִיךְ אַוִּים אַ פִּיְעַרְדִּיקָע רִיְיָף אַין זַיְקָאָן צַו אַיְם
נִישָׁט צַו.

— זעליך, און צו וואס דארף וואנדע איז פיל קינ-
דע ?

— צו וואס זי דארף זי ? זי קושט זי איז לאנג, בי-
די נשמה נײַט זי אויס און דעםאלט עסט זי אויף זיע-
רע הערצלעך !

די קינדער האבן דערזען, זי אַ מהנה בושלען קו-
מען אָן צופליין, לאָן זיך אַראָפּ אויף דער „קעמאָפּ“
(אַינדוֹל), וואס געפֿינט זיך אַיז מיטן דער וויסל.

— דאס גייעַן זיך פראווען אַ חתונה — האט זעליך
געזאנט אָן זיך געווענדט צו רחלען — קומ, מיר וועלן
צופֿאָרֶן מיטן שיפּל.

זעליך האט אַפְּגַּעַבְּנוֹן פּוֹנָעַם פְּלִיט דאס שיפּל.
רחל האט זיך אַהוֹמְגַּעֲקוּטּ, צי קיינער פּוֹן די היימישׁע
זעט זיך נישט, אָן אַיז אַ פרַּיְלַעֲכָע אַרְיִינְגַּעַשְׁפְּרוֹנְגָּעַ
איין שיפּל.

רחל האט געקוּטּ, זי די קלינע קריישטָלָעַנָּע
וועלן פָּאַלְדְּעַוּן זיך, שלינגען איין איינער דעם צוּוִיטָן,
בלענדן די אויגן, אַיז זיך פרַּיְלַעֲכָע גַּעַוָּאָרֶן אָן אַרוּסִ-
געַלְאָוּט אַ מאָדְגָּעַם קוּוִיטָשׁ.

זי זיינען אַרוּס אַוְיףּ דער „קעמאָפּ“, אַרוּסְגָּעַ-
שלעפעט דאס שיפּל אָן זיך אַוְיסְגַּעַצְיוֹן אַוְיפּן גְּרָאָן.
די בושלען האבן זיך אַוְיסְגַּעַשְׁטָעלְטָן אָן אַ האַלְבָּן
קרייז. אָן עַלְטַעַרְעַ פָּאָר, זי צוּוִי חַשְׁוּבָע בַּאַלְעַבָּאַטִּים
מייט פַּאַרְלִיְגַּטְעַ הענט, האַבָּן גַּעַשְׁפָּאנְט אַיז מיטן קרייז.
דער „ער“-איין גַּעַקְוּמָעַן צופּליין, גַּעַהְאַלְטָן דאס טוּיטָע
געַנְדוֹל איין שנאָבל, עַס אַונְטַעַרְגַּעַטְרָאָן דער עַלְטָעַ-
רַעַר פָּאָר — נָא, זעט !

די ערטרע בוישלען האבן דאס גענדזֶל באטראכט,
באשמעקט, געווארפּו מיט זיינער לאנגע העלדזער,
געגאדרט אויה זיינער שטייגער און צוויי בוישלען זייד
גען אוועקנעלפּויגן.

באלאד זייןען די בוישלען צוריך געקומען מיט דער
„זַיִד“. די שלוחים האבן מיט „קליוּ-קלַיאַ, קליוּ-קלַיאַ“
איבערגעבען דער „זַיִד“ טענות. די בוישלען האבן
זַיִד זיינער צענאנדרט, זַיִד געאכט, אַרוֹס פּוֹן קְרִיזַּוּ.
זַיִד צוֹנוּיפּגַעַשׂ טוֹפּט אֵין אַיִין קוֹפּעַ אֵין פּוֹן דָּרְבוּיַּתְנָסַּה
הָאָט זַיִד גַּעֲדָבָט, אוֹ אַ בְּרִיאַטְבִּינִיקַ פָּאַרְזַּעַנְיִישַׁ מִיט
צַעַנְדְּלִיכָּעַר בּוֹגִינְקָעַרְעַפְּ שְׂטִיְמַטְנָה אֵין מִיטָּן דָּרְ וּוַיְסָלְ
אֵין שְׁרִיְמַטְנָה „קלַיאַ-קְלַיאַ, קלַיאַ-קְלַיאַ“! —

די בושלען האבן אַרְוָמֶגֶדְּרִינְגְּלַט די „וַיַּ“. דער „ער“
אייז דער ערשותער צוֹ דָּרְלָאָנְגְּט וַיַּן וַיְיִבְּלֵ אַפְּיק גַּלְיִיד
איין קאָפֶ אַרְיִין אָנוֹ פָּוּן אַלְעַ וַיְיִתְּן האָבָן זִיךְ לְאָנְגָּעַ הַעַלְּ—
דוּעָר מִיט אֲפָעָנָע שְׁנָאָבָלָם גַּעַטְרָאָגָן צוֹ אִיד, פַּעַדְרָעָן
הָאָבָן זִיךְ גַּעַדְרִיִּת אָיִז דער לוֹפְּטָן אָנוֹ דער פּוֹיגְל אָיִז
צָעָרִיסָן גַּעַוּאָרָן אוּף שְׁטִיקְלַעַד.

* * *

עם אייז גַּעַוְיאָרָן שְׁפָעַט. רְחַל אִיז גַּעַזְעָסָן אָנוֹ גַּעַזְעָסָן
וַיְיִנְטֵן, גַּעַזְעָסָט, אָז זִיךְ מִיט זַעַלְיקָן וַיְיִנְעַן אִין אַלְעַם שְׁוֹלָ—
דִּיקָּה זַעַלְיקָה האָט זִיךְ אַוְיפְּגַעַהְיוֹבָן:

— קָוָם, רְחַל, מִיר וּוּלָן אַהֲיִם פָּאָרָן.

זִיךְ זַעַנְעַן אַרְיִין אִין שִׁיפְּלָה. שְׁוֹעָרָעָ וּוּאַלְקָנָס האָבָן
זִיךְ מִיטָּאָמָּל גַּעַנוּמָּעָן שְׁנִיְּדוֹן פָּוּן דָּרָעָ וַיְיִסְלֵן, זִיךְ
אוּוּעָקָגְעַשְׁטָעַלְטָה, זִיךְ וּוּעַנְטָה, זִיךְ חַוְּרוּבָהָת, אָנוֹ עַם אִיז גַּעַזְעָסָן
וְאָרָן שְׁמַטָּאָקְ-פִּינְצָטָר. אַ בְּלִיעַד האָט אַנְגָּעָצָונָהָן די
גַּעַנְצָעָ וַיְיִסְלֵן. רְחַל אִיז צַעַטְוּמָלָט גַּעַוְיאָרָן פָּוּן צַוְּפִילָ
לִיבְטִיקִיָּת, נָאָר נִישְׁתַּת גַּעַזְעָן, פָּאָרְגָּעָסָן, אָז זִיךְ אִין
שִׁיפְּלָה, אָנוֹ אִיז אַוְיפְּגַעַהְשְׁפְּרוֹנָגָעָן. האָט אַ קְרָאָד גַּעַטְאָן
אַ דּוֹנָעָר, גַּלְיִיד מַעַן וּוּאָלָט שְׁטִינְגָּרָנָעָ בְּעָרָגָן צָעָרִיסָן,
אוֹן סְהָאָט אַ גַּאַס גַּעַטְאָן אַ מְבּוֹלָה.

רְחַל אִיז מַעַר אַיִן שִׁיפְּלָה נִישְׁתַּת גַּעַזְעָסָן. זַעַלְיקָה האָט
אַרְאָפְּגַעַוְאָרְפָּנוּ דָּאָס רַעְקָלָ, גַּעַזְעָכָט רְחַלְעָן, זִיךְ אַרְאָפְּגַעַן
לְאֹוֹט אַונְטָעָרָן וּוּאָסָעָר — רְחַל אִיז נִישְׁטָאָ.

די וַיְיִסְלֵן האָט גַּעַשְׁטוּרָעָמָט.

שְׁוֹאָרָצָע וּוּאָלָן, זִיךְ צָעָרִיכְטָעָ חַוְּתָה, מִיט שְׂוִים אוּף

די מײַלעַר, האָבָן זיך אוּפְּגַעַשְׁתַּעַלְט אֹוִיפָּה די הַינְּדַע
טערַשְׁטָע פִּים, גַּעֲרֻעְוָעַט, זיך גַּעֲוָאָרְפָּן אֹוִיפָּה זַעֲלִיקָן.
אוֹן פָּונְ אַלְעַ זַיְתָּן האָבָן בַּלְּיצָן, וַיְיַעֲרַדְיקָע סַטְעַנְיָ
נָעַם, אִים גַּעֲבַלְעַנְדָּט די אָוִינְגָן. דָּאָם שִׁיפָּל אֵין שְׂוִין גַּעַ
זַעַוְן וַיְיַיְתָּ פָּונְ אִים, זיך גַּעֲטַרְאָגָן אַלְיָין אַיבָּעָר דַּעַר
זַיְיסָל. אַ וַאֲלַהְאָט אִים אַיְינְגַעְהַילְמָט, אוֹן זַעֲלִיק האָט
דַּעֲרַפְּילְמָט, אֹסְפַּזְוָעַרְט אִים גַּרְינְגָּעָר, האָט עַר אַפְּגָּעָ
לְאֹוטָה הענט אוֹן פִּים אוֹן דַּעֲרוֹזָעָן וַיְיַאֲלָאָזִי מִיטָּנְרִידָ
נָעַ פַּיְעַרְלָעַד שַׁוְּיִימָט צַוְּ אִים. וַאֲנְדָע, אַיְינְגַעְהַילְמָט אֵין
זַיְיסְלַעַכָּע בַּלְּיצָן, בַּלְּיַבְּטָה העַנְגָּעָן אֵין דַּעַר לַוְּפָטָן. זַיְ
רוֹפָט אִים צַוְּ זַיְךְ, וַיְיַזְּזַט אִים רַחְלָעָן, שַׁיקָּט צַוְּ אִים בַּלְּיצָן,
אוֹן די בַּלְּיצָן, וַיְיַאֲגַע צַוְּגָּעָן, וַיְעַרְוָן אַלְצָ דִּינָּעָר. די
בַּלְּיצָן קִיצְלָעָן, קַוְשָׁן, בַּרְעָנָעָן, אוֹן זַיְן מַאֲמָע שְׁטִיְיטָ
אַיבָּעָר אִים, קַוְעַטְשָׁטָ צִיטְרָין אֹוִיפָּה צַוקָּעָר אוֹן לַיְיגָטָ
אִים אֵין מַוְּלַ אַרְיָין. אוֹן מִיט אַמְּלָ צַעַשְׁפָּרִיט וַאֲנְדָע
אַירָע וַאֲסַעַּרְדִּיקָע הָאָר, די הָאָר וַיְעַרְוָן לַעֲנָגָעָר, וַיְקַלְעָן
אִים אַרְוָם אוֹן, וַיְיַזְּרַקְעַטְשָׁטָ רַיְנָעָם, שְׁטַרְאָמָטָ
זַאֲסָעָר, פַּאֲרַלְעַשְׁטָ די בַּלְּיצָן אוֹן סַזְוָעַרְט אִים אַזְוִי גַּוְטָ
אַזְוִי גַּוְטָ אוֹן עַר שַׁוְּיִימָט.

שׂוּרָעַ וְעֲרָטָעַ

בָּעָרֶלֶןְקָעַ — בָּאַרְזָשׁ, שְׁלַעַפְ-שִׁיפֵּל.
בָּרָאַנְעַ — אֹזָא גְּרָאַכְלָעַ מִיטַּא סְקַדְ שְׁפִיצָן צָו בָּאַרְבָּעַטְן דִּי עָרֶד.
גְּרָנְדָת (גְּרָנְדָרָם) — הַאלְדוֹן.
וּשְׁאַלְדָעַ וְקָעַ — אַלְיְפָנְדִיק וּוְאַסְעָר וּוְאַסְמָטָט אַרְיִין אַוְן וּוְיִיסְלָ.
פְּלִיטָ — אַלְאַסְטְ-שִׁיפָּ.
סְיִטְשָׁן — נְעִצָּן, צָו כָּאָפָן פִּישָׁ.
סְסָקָאַלְעָם — שְׁטִינְעָרָ.
סְסָטָאַלְעָם — שְׁיִיעָרָ.
סְטָעַזְקָעַ — אַזְנָעַטְרָאַטְעָנָעַ וּוּעָגָן.
פְּרָאַקְוּוּ — בָּאַלְקָן, אַוְנְטָעַצְהָאַלְטָן דָעַם דָאָךְ.
פְּרָוָעָה בְּלוּעָה — אַפְגָנְרִיסְטָן-אַפְגָנְעָשְׁלִימָן.
פְּרָיָן — שְׁטִיקָלָעָן סְמָלְנָעַהָלִין וּוְאַסְמָרָעַן שְׁטָאָרָק.
רָאַיָּה (רְיָהָה) — דָאָס זָעָן.
שְׁאַטְקָעָם — גְּעַפְלָאַכְטָעָנָעָ וּקְעַצְבָּן צָו הַאַלְטָן פִּישָׁ נְאַכְדָּעָם וּוּמָעָן
כָּאָפְטָן זַיִן.

ז' – זי טיענער איז שולטער

יטן אויפשטייג פון יידישן שלווינזן איז דער געגענטינע, איז דער געגענטינע נגבית פון קינודער-ליטעראטור שטארך הינטערשטעליך גע-ווארן. עס פעלן ערוץ און ליעז-מאטעריאל פאָר קינודער. צער פאָרלַאָג "אָרגָנְטִינוּר בִּימְעַלְּץ" הייבט אָן אָרוֹיסְגֶּבֶן אַ גָּאנְצָע טעריע בעכער פאָר קינודער אָן וויל דערמיט דעם בלזין, טילוּוּיז פאָר מִינְעָרָה.

מיר הייבן אַן מיט י. אָפָאָטָאַשׁוּס "דער משפט", אַ דערציילונג ווֹאָס אַן אָרוֹיסְגֶּבֶן גַּעַוָּאָרָן אַן בּוֹזְ-פֿאָרָעָס, אַן 1922, דורךן פֿאָר-לאָג "קּוֹלְטוֹרְ-לִיגָּעָד" אַן ווֹאָרְשָׁע, אָן אַן היינט נִיט בְּנֵחֶזֶק אָוִיפָּן בְּיַ-כּוּרְ-מַאֲרָך.

יוסֶף אָפָאָטָאַשׁוּס, ווֹלְגַעַר האָט בעת זַיִן באָזֶן אַן אָרגָנְטִינוּר (אָפָרְיל 1952), ווֹיזְיִיטְרַט דֵי הַיגָּע יִדְישָׁע שַׂוְּגָן, פּוֹן ווֹלְגַע ער אַן זַיִעַר בָּאָגִיסְטָרַט גַּעַוָּאָרָן, האָט באָפּוֹלְאָנְכְּטִיקָט אָוֹנוֹדְזָעָר פֿאָרְלָאָן, אָרוֹיסְצְּוֹנְגֶּבֶן דֵי דערציילונג "דער משפט", אַן זַיְנָעָר אַ נִיעָר אָוִיסְבָּעָן טערזָונָג, ווי אַ מְתָהָה פֿאָר דֵי הַיגָּע יִדְישָׁע קִינְדָּע. ער האָט אָזֶן אַן צַוְּגַעְזָאנְט, גַּאֲרָן אַן גִּיכָּן צַוְּגַרְיִיטָן אַ צְוִיְּיטָן בּוֹזְ דָּרְצְיִילְוָנְגָן פֿאָר קִינְדָּע ...

יָסֶף אָפָאָטָאַשׁוּס, דער מִיסְטָעָר פּוֹן יִדְישָׁן ווֹאָרט אָן ווֹנְדָעַלְעַכְעָר גַּעַנְעָר פּוֹנוּס קִינְדָּס נִשְׁמָה, שְׁרִיבְטַזְזָע לִיכְסָט אָן בִּילְדְּעָרִישׁ, פֿירָט אָרְיִין דָּאָס קִינְדָּס אַן אַ ווֹלְטָפּוֹן פָּאָנְטָאָזְעָי אָן ווֹרְקְלְעַכְקִיט. זַיִן וְעַטְוּרְ-בִּילְדָּעָר זַיְנָעָן גַּעַמְאָלוֹן ווי אָוִיפָּן אַלְיָוָנָט אָן פֿירָן אָרְיִין דָּאָס קִינְדָּס אַן אַ פָּאָרְכִּישְׁוֹפְּטָן ווֹנוֹדְעַלְאָנד. "דער משפט" אַן אַיְנוּס פּוֹן זַיִן וְעַטְאָרְקְסְטָעָר קִינְדָּעָר-דָּרְצְיִילְוָנְגָן, ווֹ ער מְאלָט דֵי נָאָטוֹר, שִׁילְדְּעָט דָּעַס לְעֻבּוֹס-שְׁטִיגָּעָר בְּיַ-יִדְישָׁע פֿישְׁעָר, דָּרְצְיִילָט פּוֹן לִיבָּעָן אַן שָׁאָפָּט בְּיַ-זַּיִעַר קִינְדָּעָר, אָן דֵי אָבְּרָגְלִוִּיבָּס מִיט ווֹלְגַע זַיִן טְרָאָנָן וְזַיִן אָרוֹס. בּוֹלְט אָן בָּעַטְיִאלִישׁ קָומָט אָרוֹיס דֵי אַיְפְּרָזּוֹכָט בְּיַ-דִּי בּוֹשְׁלָעָן ...

מיר גְּלוּבָּן אָן זַיְנָעָן זַיְכָּר, אַז דֵי יִדְישָׁע לְעֻרָעָר, שְׁוֹלְטָוָר אָן קִינְדָּעָר, ווֹלְגַע אַיְפְּנָעָמָן מִיט אַ סְנָד פָּאָרְשְׁטָעְנוֹזְעַנִּישׁ אָוֹנוֹדְזָעָר פֿאָרְלָעָט. וְעַרְ-שָׁע טְעַטְּקִיִּישׁ אָן אָוֹנוֹדָע הַעֲלָפָן אַיְסְבּוּרִיטָעָר דֵי אַרְבָּעָט.

פָּאָרְלָאָן: "אַ-גְּנָעָנְטִינָּעָר בִּימְעַלְּץ"

זְעַלְּיקָן מְאֹן דָּרְאָקְטָאָר

פארלאג "ארגנטינער ביהםעלעך"

זעליך מאזוזר — "יאסעלעם שטיפערויטן"
(קינדרמעשהלעך), 1947.

זעליך מאזוזר — "פֿאָרְנַעַס מִיךְ נִישְׁתָּן", (קינד
דערליידער מיט מוויסק), 1950.

יזט אַפְאַטָּאשׂו — "דעַרְ מְשֻׁפֶּט", (רעצער
לונגנ), 1952.

"ארגנטינער ביהםעלעך" — חודשלע
כעד אילוסטרטורער קינדר-זושוּרְנוּגָל, דער
שיינט איזן בווענאמ אירעס, אונטער דער דעַ
דאָקְצִיעַ פָּוֹן זַעֲלֵיךְ מַזּוּזָר.

אַדְרָעָם :

ARBOLITOS ARGENTINOS

SERRANO 436

BUENOS AIRES
ARGENTINA

Este libro se terminó de imprimir el día 19 de
Junio de 1952 en los Talleres Gráficos

"O P T I M U S", S. E. L.

V. Gómez 2715/19

Buenos Aires

(EL JUICIO)

Cuento para Niños

—DE—

— Editado por la revista
ARBOLITOS ARGENTINOS
SERRANO 436
Buenos Aires